

Samen voor het Kind

Lokale Educatieve Agenda – Middelburg

1 februari 2024

1. INLEIDING

Deze Lokaal educatieve agenda (LEA) is ontstaan vanuit de behoefte om nog meer het gesprek en de gezamenlijkheid op te zoeken tussen de Middelburgse kinderopvang, het onderwijs, en de gemeente. Gezamenlijk zijn we verantwoordelijk voor veel belangrijke stappen in de ontwikkeling van het kind en we gaan graag samen aan de slag om het goede te doen voor de kinderen in Middelburg.

Er is reeds een regionale overlegstructuur (REA), en de meeste onderwerpen lenen zich voor regionale afstemming, maar er wordt ervaren dat daarnaast ook lokale betrokkenheid en afstemming gewenst is. In deze agenda worden gezamenlijke lokale ambities van de betrokkenen vastgelegd, de lopende lokale afspraken worden waar wenselijke overgenomen en/of aangepast. De lokale educatieve agenda biedt een koers met een aantal afspraken voor de komende jaren waarin we samen verder werken aan de optimale ontwikkeling van alle Middelburgse leerlingen. Deze agenda is niet star, maar biedt ruimte voor tussentijdse ontwikkelingen en is in overleg met de Middelburgse schoolbesturen, samenwerkingsverbanden passend onderwijs en de kinderopvang tot stand gekomen.

Gemeente Middelburg heeft gehoor gegeven aan de vraag van de schoolbesturen destijds om bij de formatie van een nieuw college onderwijs en jeugdzorg te verenigen in één portefeuille, onder één wethouder. De vraag werd herkend dat meer integraliteit nodig is tussen deze domeinen en deze agenda is een kans om dit nog meer te faciliteren en stimuleren.

Wettelijk kader

Een lokaal educatieve agenda is geen wettelijke verplichting, zoals het overleg over onderwijshuisvesting, onderwijsachterstandenbeleid, jeugdzorg en leerplicht. Toch stellen veel gemeenten, samen met hun educatieve partners, een inhoudelijke agenda op en bepalen op die manier waar de zwaartepunten van het gezamenlijke onderwijsbeleid van de komende periode komen te liggen.

Verhouding tot regionaal (REA)

Zoals gezegd is de LEA een lokale educatieve agenda. We beseffen dat de leerlingen, de kinderopvang en de schoolbesturen en samenwerkingsverbanden van primair onderwijs tot en met het hoger onderwijs op regionale en zelfs Zeeuwse schaal opereren. Het gaat dan om onderwerpen zoals specialistische jeugdhulp, leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting, leerplicht/RMC, criminele uitbuiting, aansluiting onderwijsarbeidsmarkt, nieuwkomersonderwijs. Deze onderwerpen staan op de Regionale Educatieve Agenda. We ontkomen er echter niet aan een aantal zaken lokaal vast te leggen, vanwege de financiering, of het lokale karakter. Bij alles wat we in de lokale agenda zetten, kijken we naar de aansluiting op de regio en bekijken we of we in een groter regionaal verband de samenwerking moeten zoeken.

Rolverdeling

Binnen het ontwikkelingsproces van de kinderen en jongeren hebben verschillende partijen een rol:

- De ouder¹ is de eerstverantwoordelijke voor een evenwichtige begeleiding van het eigen kind in het hele ontwikkelingsproces.
- Opvang en onderwijs dragen zorg voor de educatieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind als individu en in een groep.

¹ Dit betekent ouder(s) en/of verzorger(s).

- Gemeente draagt bij door subsidiëren en faciliteren van een breed aanbod vanuit het preventieve beleid van sport, spel (trapveldjes, speeltuintje e.d.), cultuur, bibliotheek, scouting enz. Daarnaast draagt de gemeente zorg voor de wettelijke taken, zoals: onderwijshuisvesting, voor en vroegschoolse educatie, leerplicht, leerlingenvervoer, (preventieve) jeugdhulp e.d. De gemeente richt zich vooral op de ontwikkeling van een leerling in de context van het gezin en de wijk.

De rol van de ouder is altijd gelijk. De rollen van opvang, onderwijs en gemeente passen zich aan naar mate de omstandigheden daar om vragen. Het grootste deel van de kinderen doorloopt het ontwikkelingsproces zonder problemen, maar het kan dat dit proces vertraging oploopt, onderbroken wordt, of anderszins niet loopt zoals verwacht werd. In dat geval zal extra ondersteuning geboden worden. In de opvang en het onderwijs richt die hulp zich vooral op de leerling, terwijl de gemeente zich richt op de ondersteuning van het gezin en de omgeving van het gezin. Uiteraard zijn dit geen gescheiden rollen en wordt integraal gekeken naar de problematiek en de oplossing.

2. OVERLEGSTRUCTUUR

Lokale Educatieve Agenda

De Lokale Educatieve Agenda is een bestuurlijk overleg met vooralsnog vooral de functie om betrokken partijen met elkaar in gesprek te brengen en te houden. Het is een onderlegger voor gesprek over actuele onderwerpen. Waar wenselijk wordt er gezamenlijk visie ontwikkeld en in betrokkenheid afspraken gemaakt, zoals een uitvoeringsagenda.

De LEA is verbonden met de Regionale Educatieve Agenda, maar de focus ligt op de vraag: “Wat gebeurt er nu in Middelburg?”

De aanwezigen zijn de schoolbestuurders Primair Onderwijs, Voortgezet Onderwijs en Speciaal Onderwijs; de directeurs Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs, de bestuurder maatschappelijke kinderopvang en de gemeentelijke bestuurder, met zowel onderwijs als (jeugd) zorg in de portefeuille. De LEA kan een plek zijn voor OOGO², wanneer het lokale onderwerpen betreft.

Het overleg vindt 2 keer per jaar plaats en wordt gefaciliteerd door Gemeente Middelburg.

Wanneer nodig blijkt voor de uitvoering van de agenda, is het mogelijk dat er tussendoor overleggen plaatsvinden met directeurs.

Aansluitende overleggen

- De Regionale Educatieve Agenda (REA) is een, overwegend bestuurlijk, Walchers overleg, waar ook mbo en RBL vertegenwoordigd zijn. Per onderwerp zijn ambities opgesteld en wordt door werkgroepen gewerkt aan de uitvoering. Er wordt OOGO gevoerd over de regionale onderwerpen. Het overleg vindt 3 keer per jaar plaats.
- Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) overleg is een overleg tussen de directeurs van de locaties, zowel onderwijs en kinderopvang, die het beleid uitvoeren en de gemeente (ambtelijk). Hierbij sluit optioneel de ZB aan als uitvoerder van het onderdeel VoorleesExpress op de locaties.

² De Jeugdwet en de Wet op het passend onderwijs stellen het OOGO (op overeenstemming gericht overleg) verplicht als overleg tussen de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en gemeentebestuurders binnen een regio.

3. AMBITIES

Op verschillende gebieden hebben elk van de betrokkenen eigen ambities voor de Middelburgse leerlingen. Zo valt te denken aan het gemeentelijke beleid voor tegengaan van onderwijsachterstanden, samen met PO en kinderopvang en voornamelijk gericht op een grote oorzaak van kansenongelijkheid – taalachterstand. Daarnaast het Nationaal Programma Onderwijs gemeente Middelburg, wat in 2023 en 2024 ingezet wordt om preventieve jeugdhulp in het onderwijs te intensiveren. En het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs, wat invulling geeft aan de gemeentelijke opdracht om de voorzien in toekomstbestendige opvang- en onderwijshuisvesting. Een volledige lijst is terug te vinden in bijlage 1. De opvang en onderwijs hebben ambities kinderen een ononderbroken ontwikkeling te bieden door een pakket van opvang en onderwijs, gericht op de voorbereiding op de toekomst.

Voor de Lokale Educatieve Agenda is de gezamenlijke ambitie van opvang, onderwijs en gemeente Middelburg:

een optimale doorgaande ontwikkeling van de Middelburgse leerlingen.

Hierin wordt toegezegd gezamenlijk de verantwoordelijkheid te nemen voor:

gelijke ontwikkelkansen; en
stimulering om talenten aan te spreken en zelfvertrouwen op te bouwen;

Door middel van:

een kwalitatief³ sterk aanbod en goede begeleiding;
in een veilige, vertrouwde en inclusieve omgeving;
op een zo passend⁴ en zo thuisnabij mogelijke plek.

In gezamenlijkheid willen we komen tot afspraken waarin we⁵:

- Interprofessioneel samenwerken stimuleren door onze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een sterke pedagogische basis beter te combineren met onze eigen wettelijke verantwoordelijkheid voor onderwijs, opvang, jeugd en goed werkgeverschap.
- Samen leren: zorgen voor een systematische verbetercultuur die wij helpen organiseren en faciliteren.
- Collectiveren: groeps- en contextgerichte aanpakken stimuleren door collectieve financiering vanuit een gezamenlijke pedagogische visie te organiseren.
- Integraal personeelsbeleid: interprofessioneel samenwerken stimuleren door integraal personeelsbeleid, de beste mensen op de kwetsbaarste plekken in te zetten en pedagogen te betrekken bij besluitvorming.
- Slimme inrichting van de fysieke ruimte: zorgen voor een integraal voorzieningenplan voor jeugdigen van – 9 maanden tot 27 jaar.
- In gesprek met de opleidingen om anders opleiden en professionaliseren concreet te maken én alvast te starten op scholen, in wijken en in regio's.

³ Kwalitatief: een kwalitatief aanbod kenmerkt zich door:

- Geschoolde professionals die werkzaam zijn in een professionele cultuur;
Erkende methodes;
Evidence based activiteiten en aanpak;
Hoge verwachtingen richting de leerling.

⁴ Passende plek: een plek die past bij het ontwikkelingspotentieel van de leerling.

⁵ Uit 'Een sterke basis door een krachtige samenwerking' van VNG, PO-, VO- en MBO-raad en Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang.

4. DOELEN

De insteek van de LEA is dat we ons richten op het **voorkomen** van eventuele vertraging van het ontwikkelingsproces. We faciliteren dus de meest ideale omstandigheden, waarin ieder kind tot optimale ontwikkeling komt.

We willen concreet aan de slag met de onderstaande doelen:

1. Alle kinderen en jongeren in Middelburg krijgen tijdig de passende ondersteuning bij het leren en ontwikkelen in hun eigen omgeving.

Uitwerking:

We hebben gezamenlijk een goede ondersteunings-structuur ingeregeld, waarin vroeg gesignaleerd wordt en sprake is van goede samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang, (preventieve) jeugdhulp, leerplicht.

Om preventief te kunnen werken en tijdig in te kunnen grijpen is een goede ondersteuningsstructuur nodig. De ondersteuningsstructuur bestaat uit:

- De interne structuur van kinderopvang en onderwijs die zich richt op de didactische en sociaal emotionele ontwikkeling van de leerling;
- De externe structuur welke is opgebouwd uit 3 niveaus:
 1. Aanvullende ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband die zich richt op het normaliseren/herstellen van de didactische en sociaal emotionele ontwikkeling van de leerling;
 2. Ondersteuning in de vorm van preventieve jeugdhulp, die zich richt op de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerling, mede in relatie tot de thuissituatie, uitgevoerd door jeugdarts/jeugdverpleegkundige, school maatschappelijk werk, jongerenwerk etc.;
 3. Ondersteuning in de vorm van specialistische jeugdhulp, die zich richt op specifieke problematieken/hulpvragen, (zoals individuele jeugd en gezinshulp in alle vormen van onderwijs en collectieve jeugdhulp in speciaal onderwijs en onderwijsvoorzieningen)

De interne structuur is de verantwoordelijkheid van kinderopvang en het onderwijs. Het eerste niveau van de externe structuur is de verantwoordelijkheid van het onderwijs en de samenwerkingsverbanden. Het tweede en derde niveau van de externe structuur is een gezamenlijk verantwoordelijkheid van onderwijs, kinderopvang en gemeente. In de komende LEA periode willen we de gezamenlijke ondersteuningsstructuur verder verbeteren. We willen samen optrekken, leren van elkaar en de structuren sluitend maken.

Actuele onderwerpen (zowel landelijk als vanuit lokale input): hoogbegaafdheid, opvoedondersteuning, somberheidsklachten en gebrek aan motivatie, groepsdynamiek, specifieke behoefte voor onderwijs aan nieuwkomers (Middelburg heeft hierin een regiofunctie voor zowel PO als VO) en de nieuwe functie binnen de interne structuur: de brugfunctionaris⁶.

2. Inclusie en gelijke kansen worden voor alle Middelburgse leerlingen, binnen hun mogelijkheden gestimuleerd.

Een sluitende ondersteuningsstructuur voorziet voor de meeste (groepen) kinderen in een inclusieve omgeving.

⁶ Vanaf 2024 is er voor scholen structureel € 51,8 miljoen beschikbaar voor de zogeheten brugfunctionaris: een deskundige op school die kinderen en gezinnen helpt als er thuis problemen zijn die van invloed zijn op het functioneren op school. Het gaat om hulp en advies bij financiële, opvoedings- of gezondheidsproblemen.

Er wordt aanzienlijk ingezet in gelijke kansen. Door opvang en onderwijs zelf door keuzes in het curriculum, Rijke Schooldag, schoolontbijt/-lunches, etc.). Door initiatieven vanuit de gemeente, zoals jeugdfonds, leergeld, jeugdeducatiefonds etc.

Toch kunnen er naast deze initiatieven nog lokaal mogelijkheden zijn die de gelijke ontwikkelkansen vergroten en toch ook aansluiten bij de Zeeuwse en Walcherse gelijke kansen aanpak. Samen zullen we moeten formuleren wat onze doelgroep is, waar de behoefte van deze doelgroep ligt en wat we moeten doen om effectief aan die behoefte te voldoen voor de Middelburgse leerlingen.

Daarnaast worden er middelen beschikbaar gesteld, het 'Gelijke kansen budget', om op schoolniveau vraag- en behoeftegericht in te zetten voor gelijke kansen.

5. UITGANGSPUNTEN

Zowel de initiatieven, visieontwikkeling en afspraken stellen we vooraf een aantal uitgangspunten vast. Deze uitgangspunten vormen ook een toetsingskader bij het inzetten van het Gelijke kansen budget, d.w.z. dat we bij iedere activiteit⁷ onderstaande uitgangspunten doorlopen:

Preventie

Zo vroeg mogelijk inzetten om te voorkomen, vanuit kennis, deskundigheid en ervaring.

Inzet waar nodig

We zetten vooral in op kinderen die onvoldoende mogelijkheden krijgen hun talent te ontwikkelen. Gelijke kansen betekent vaak ongelijk investeren.

Vraaggericht

Bij alle acties en interventies wordt eerst gekeken naar het specifieke probleem dat aangepakt wordt. Vervolgens wordt gekeken welke aanpak daarbij het meest effectief is. Een concreet bestaand aanbod mag niet de aanleiding voor een actie zijn; de vraag op grond van de behoeften is leidend.

Integraal samenwerken

De inzet maakt gebruik van slimme oplossingen door samenwerking, kennisdeling, uitwisseling.

Vroegsignalering en -handelen

De inzet draagt bij aan het vroeg herkennen van signalen en handelen.

Kwaliteit

Bij alle acties en interventie kijken we naar een hoge kwaliteit als voorwaarde van effectieve inzet. Hoge kwaliteit zit bijvoorbeeld in erkende methodes, bewezen interventies of professionele begeleiding.

Effectief en duurzaam

De inzet is bewezen en/of monitoring en gericht op lange termijn.

Groepsbenadering voor individuele benadering

De inzet is zoveel als mogelijk gericht op het bereik van een groep. Groepsinterventies hebben de voorkeur boven individuele interventies.

⁷ Rekening houdend met de proportionaliteit.

We stellen resultaten vast

Bij alles wat we doen, wordt vooraf vastgesteld welke resultaten we willen bereiken. Ook wordt vooraf bepaald hoe over deze resultaten gerapporteerd wordt.

Data en objectieve criteria als basis van handelen

Acties en interventies zijn onderbouwd door objectieve datagegevens. We handelen niet op onderbuikgevoelens.

6. FINANCIERING

De agenda voorziet in een kader voor de besteding van het Gelijke kansen budget, welke middels een subsidie kan worden ingezet.

De middelen waren meerjarig door de gemeenteraad beschikbaar gesteld voor schoolbegeleiding en een activiteitenbudget voor het primair onderwijs in Middelburg. Schoolbegeleiding is sinds 2006 een onderdeel van de lumpsum naar schoolbesturen geworden en wordt door de schoolbesturen ook zo ingezet. Wanneer het voorstel door de gemeenteraad overgenomen wordt, blijft een subsidie voor schoolbegeleiding nog steeds mogelijk, maar een nieuwe regeling geeft ruimte om specifiek en flexibeler te voorzien in aanbod voor de vraag en behoefte in het stimuleren van gelijke kansen. Hetzelfde geldt voor het activiteitenbudget.

Wanneer er aanvullend voor activiteiten en initiatieven middelen nodig/wenselijk zijn, wordt dit in gezamenlijkheid afgestemd.

BIJLAGE 1 – aansluitende en overlappende beleidskaders en initiatieven Q4 2023

Onderwijs

Onderwijs achterstandenbeleid 2023-2027

Gericht op een grote oorzaak van kansenongelijkheid – taalachterstand. Het betreft een specifiek uitkering met kaders vanuit het Rijk, waar lokaal beleid op geformuleerd is.

Activiteiten/initiatieven:

- Voorschoolse educatie op de kinderopvang
- En peutergroepen (uit gemeentelijke deel)
- Inzet bij 7 scholen met grootste achterstandsscore
- Inzet bij 4 scholen met minder grote achterstandsscore
- Voorleesexpres ZB
- Zomerschool

Nationaal programma onderwijs (NPO) 2022-2024

Gericht op het bestrijden van achterstanden ontstaan door coronamaatregelen. Het betreft een tijdelijke specifieke uitkering met kaders vanuit het Rijk, waar lokaal beleid op geformuleerd is.

Activiteiten/initiatieven:

- Intensivering preventief jeugdteam op school
- Intermediairs
- Thuiszitterscoach

Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2020-2039

Geeft invulling aan de gemeentelijke opdracht om te voorzien in toekomstbestendige opvang- en onderwijshuisvesting. Hiermee wordt geïnvesteerd in het verbeteren van onderwijsvoorzieningen in het primair-, speciaal- en voortgezet onderwijs en zo nodig uitbreiding.

Preventie

Middelburgs Model

Inhoudelijk kader transformatieproces 'Beweging naar voren', welke op verschillende niveaus wordt uitgewerkt.

1. Sterke Sociale Basis, met versterken en vernieuwen algemene voorzieningen, wijknetwerken en doorontwikkelen sociale kaart en vernieuwen burgerplatform
2. Sociale Basiszorg, met ontwikkelen Sociaal Team, verbeteren onafhankelijke cliënt-ondersteuning, versterken ondersteuningsstructuur in en om het onderwijs (o.a. uitvoering d.m.v. NPO) en versterken samenwerking sociaal-medisch domein
3. Aanvullende specialistische zorg

Vrij toegankelijke voorzieningen

- JGZ consultatiebureau
- schoolmaatschappelijk werk
- groepstrainingen
- jongerenwerk (op school, straatwerk en jongerencentra)

Lokaal Preventie Akkoord 'Samen voor een gezonder Middelburg'

Erop gericht dat alle inwoners van gemeente Middelburg gezond en gelukkig leven, uitgangspunt is

Positieve Gezondheid. Vanuit thema's als roken, alcohol, gezond gewicht, mentale gezondheid en gezonde Leefomgeving.

Activiteiten/initiatieven o.a.:

- Mindvolle stressreductie; Vitale Jonge ouders; Samen Oplopen, baby-ouder interventie; Heldhaftig fit; JOGG: Gezonde Jeugd, gezonde toekomst; Kansrijke Start Middelburg
- Emergis Preventie (mentale gezondheid en verslaving)
- Wet op Publieke Gezondheid: GGD Jeugdgezondheidszorg/ basistaken pakket JGZ
- Het Preventie- en Handavingsplan Alcohol Middelburg

Veiligheid

Convenant Schoolveiligheid Walcheren 2021-2025

Walcherse samenwerking rondom de volgende thema's:

- Alcohol en drugs
- Kwetsbare jongeren (o.a. wapenbezit);
- Sociale media

Plan van aanpak ter preventie van (steekwapen) geweld en jeugdcriminaliteit 2022 e.v.

Gericht op het voorkomen van steekwapenincidenten en jeugdcriminaliteit in Middelburg.

Activiteiten/initiatieven o.a.:

- Wapen inleveracties;
- Kluiscontrole;
- Lokale campagnes (YouChoose)
- Voorlichting
- Hackshield
- Leersessies / netwerkbijeenkomsten

Een van de onderdelen van het plan van aanpak is het inrichten van een Middelburgs persoonsgerichte aanpak (MPGA). Hiervoor is in juni 2023 een kwartiermaker aangesteld met de opdracht om een persoonsgerichte aanpak in te richten voor risicojongeren die te licht zijn voor het Zorg- en Veiligheidshuis en die te veeleisend zijn voor het sociaal domein. De doelgroep in Middelburg waar de PGA zich op richt vertoont zorgelijk gedrag als het gaat om: steekwapenbezit; schoolverzuim; overlast op straat; winkeldiefstal; grensoverschrijdend gedrag op school en intimidatie. Deze MPGA zorgt voor een platform waar onder andere de signalen vanuit de scholen te bespreken en om te zetten naar acties en interventies.

Kansengelijkheid – financieel/armoede

We hebben als gemeente Middelburg de volgende mogelijkheden voor jeugd (en hun ouders) om bij te dragen aan gelijke kansen.

- Jeugdeducatiefonds
- Jeugdfonds Sport en Cultuur
- Fonds Cultuur Sport en Onderwijs
- Stichting Leergeld Walcheren
- Speelgoedbank
- Studietoelage
- Schoolontbijt voor scholen die net buiten de Rijksregeling vallen

Cultuur

Cultuuronderwijs

Gericht op ondersteuning van scholen (primair (speciaal) onderwijs, voortgezet (speciaal) onderwijs, buitenschools en kinderopvang) bij het uitvoeren van cultuureducatie.

Activiteiten:

- Organisatie cultuurmenu en maatwerkprogramma's
- Vervoer via de Cultuurbus
- Begeleiding schoolteams (visievorming, scholing)

Bibliotheek

Waaronder Bibliotheek op school

Sport

Lokaal Sportakkoord – Middelburg in Beweging

In een participatief traject, vastgesteld in 2020 en herijkt in 2023, zijn gezamenlijke ambities beschreven die vorm krijgen door:

- Inclusief sporten & bewegen in Middelburg (vb. Jeugdfonds Sport en Cultuur, Uniek Sporten);
- Een duurzame sportinfrastructuur in Middelburg (vb. functionele en duurzame sport/ beweeg infrastructuur);
- Vitale sport- en beweegaanbieders in Middelburg (vb. projecten als Gezonde sportkantines en rookvrije sportvelden);
- Een positieve sportcultuur in Middelburg (vb. stimuleren van bestuurders, clubs, trainers, ouders en verzorgers dat plezier in sporten en bewegen het fundament is voor een leven lang sporten en bewegen);
- Vaardig in bewegen (vb. MQ scan, meer beweeg-momenten organiseren, bewustzijn vergroten, natte gymlessen, sportkennismakingsactiviteiten, JOGG, etc.);
- Sportevenementen die inspireren (Zeeuwse tafel-tenniskampioenschappen, Zeeuwse zaalvoetbal kampioenschappen, Beach Games Middelburg, Ster Omloop van Nieuwland, ZLM Don Stadsloop, 60 van Walcheren, Hart voor Erremuu Cup, Spektakelrun, etc.)

Daarnaast zijn er in Middelburg 11,4 fte aan buurt-sportcoaches actief om de verbinding tussen de sectoren te realiseren.

